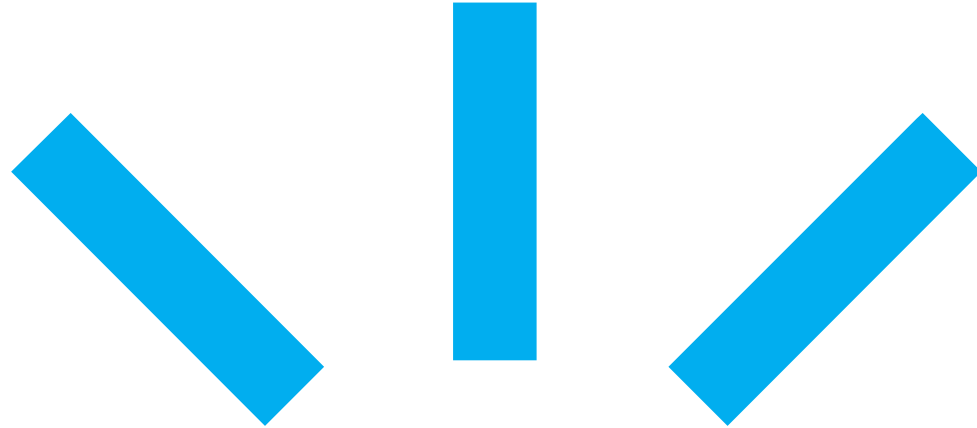

Turvallisuudentunteen arvioiminen muistisairauden alkuvaiheessa osana digitaalista palvelukanavaa

Satu Elo, Riikka Mustonen, Anna-Leena Nikula, Jaana Leikas, Jouni Kaartinen, Hanna-Mari Pesonen & Milla Immonen

Tutkimuksen tausta ja tarkoitus

Turvallisuudentunne kotona (TuTunKo) –projektissa tutkitaan digitaalisten palveluiden ja sovellusten vaikutuksia kotona asuvan muistisairaana ikääntyneen turvallisuudentunteeseen ja arjen sujumiseen.

Hankkeen tarkoituksena on suunnitella kotona asumisen tueksi henkilökohtaisesti räätälöitävä käyttäjäkeskeinen digitaalinen palvelukanava palveluineen.

Tavoitteenamme on selvittää, **millaiset asiat luovat turvallisuudentunnetta alkavan muistisairauden omaavalle henkilölle** ja kuinka hänen arkensa sujumista ja kotona asumista voidaan helpottaa.

Tausta tarpeelle

- Koettu turvattomuus kasvaa ensimmäisistä muistin heikentymisen merkeistä lähtien
- Muistin heikkeneminen oli THL:n tutkimuksen (2013) mukaan eläkeikäisen väestön yksi tärkeimmistä turvattomuutta aiheuttavista tekijöistä; mitä vanhempi vastaaja, sitä enemmän muistin heikkeneminen aiheutti turvattomuutta.

Turvallisuuden-
tunteen
arvioiminen
osaksi
palvelukanavaa

Aineisto ja menetelmät

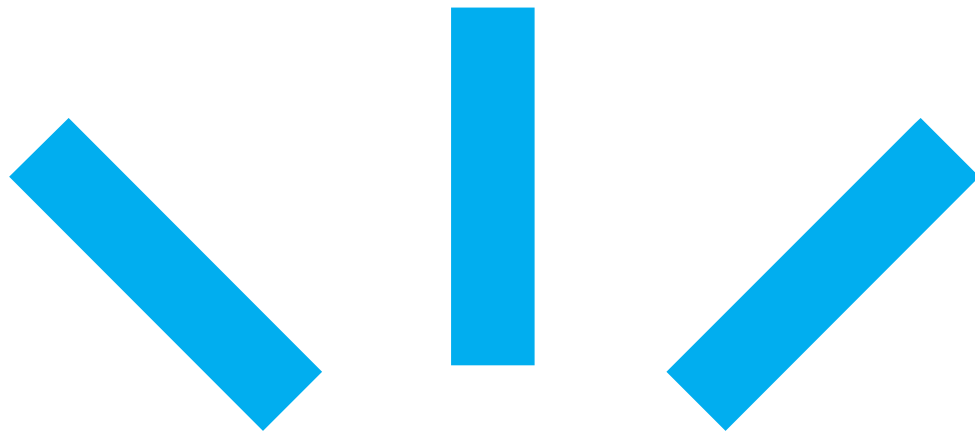

Systemaattinen kirjallisuuskatsaus:

- Integratiivinen kirjallisuuskatsaus
- Tietokannat: Cinahl, Scopus, Medline (Ovid) ja PsycARTICLES
- Rajaukset: englanninkieliset julkaisut vuosilta 2005-2015 joista kokoteksti saatavilla sähköisesti
- Joanna Briggs Instituutin laadunarviointikriteerit
- Aineiston analyysi narratiivisella synteessillä
- Katsaukseen valittujen julkaisujen määrä:
 - Kotoa pitkäaikaishoitoon siirtymiseen yhteydessä olevat tekijät n=25
 - Teknologian vaikutukset turvallisuuden tunteeseen n=6

Teemahaastattelut:

- Yksilöhaastattelut
- Tarkoituksenmukainen otanta: kotona asuvat muistisairaat n=10, läheiset n=3 ja muistihoitajat n=2
- Aineiston analyysi induktiivisella sisällönanalyysillä
- Tulokset raportoidaan tieteellisissä julkaisuissa

Tulokset

Muistisairaiden henkilöiden kotoa pitkäaikais- hoitoon siirtymiseen yhteydessä olevat tekijät

Muistisairaaseen liittyvät tekijät

- **Demografiset:**
 - Korkea ikä (yli 85 v.)
 - Sukupuoli
 - Siviilisääty (sinkku, eronnut, leski)
- **Toimintakyvyn eri osa-alueiden heikentyminen:** liikkumisen ongelmat ja tasapainovaikeudet, selviytyminen itsenäisesti päivittäisistä toiminnoista heikentynyt (erityisesti wc-toiminnot), riippuvuus hoidosta lisääntynyt
- **Mielialan ja käyttäytymisen muutokset:** Hallusinaatiot, harhat, levottomuus, apatia, ahdistuneisuus, vaeltelu, toistuva käyttäytyminen, aggressiivisuus ja väkivaltainen käyttäytyminen, yö-aikainen levottomuus

Omaiseen liittyvät tekijät

- Korkea/nuori ikä, sukupuoli (mies)
- Suhde muistisairaaseen: ei ole puoliso, lapsi omaishoitajana (etenk. tytär)
- Terveysten ja toimintakykyyn liittyvät tekijät: huono tai heikentynyt terveys, stressi, uupumus / väsymys, ahdistuksen tunteet, huono fyysinen toimintakyky, masentuneisuus
- Hoitamiseen liittyvät tekijät: korkea tietämys dementiasta, heikko tunne omasta pätevyydestä / osaamisesta hoitaa muistisairasta, kokemusta vähän aikaa hoitajana, tunne rajallisuudesta
- Muu elämäntilanne: ajanpuute (työlle / perheelle), heikko taloudellinen tilanne, huonoksi koettu elämänlaatu

Kotona asuvien muistisairaiden henkilöiden turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia tekijöitä

Yksilöön liittyvät tekijät

Arjen hallinta ja minäpystyvyys

Tulevaisuuden ennakointi ja uhkakuvien hallinta

Omaisien jaksaminen ja kyky selviytyä

Ympäristötekijät

Fyysisen asuinympäristön ominaisuudet

Lähiverkoston sosiaalinen apu ja tuki

Mielekäs toiminta ja sosiaalinen osallistuminen

Terveys ja toimintakyky

Lääkehoidon toteutuminen turvallisesti

Kokonaisvaltainen toimintakyky ja hyvinvointi

Tarpeenmukainen teknologia

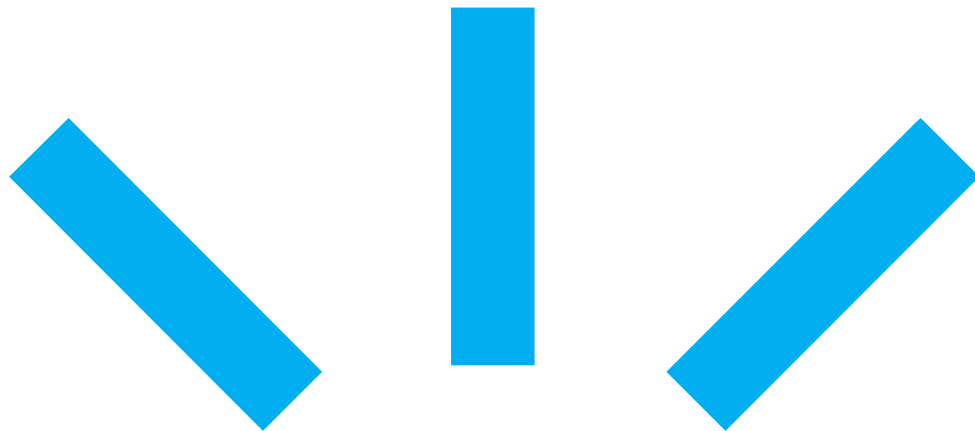

Johtopäätökset

Huomioitavia asioita suunniteltaessa digitaalista palvelukanavaa kotona asuville muistisairaille

- Käyttäjien yksilölliset tarpeet lähtökohtana
- Digitaalisen palvelukanavan avulla tulisi pystyä tukemaan sairastuneen kokonaisvaltaista toimintakykyä ja turvallista kotona asumista.
- Teknologia voi myös helpottaa omaishoivan toteuttamista ja vähentää läheisen kokemaa kuormittuneisuutta ja tukea siten sairastuneen kotona asumista.
- Teknologian suunnittelu ja käyttöönotto tulee toteutua eettisesti.

Kiitos!

Lisätietoa: satu.elo@oulu.fi

Yhteistyössä: Anvia, 9Solutions, Codemenders, Emtele, Everon, Evondos, Insta Care, NHG Research, Vivago, Oulun seudun muistiyhdistys

Tekes
Innovative
Cities

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

OULU

eksote

 TAMPERE

